

Statenmededeling

Onderwerp

Hoofdpijnen voorgenomen aanpassingen versnelling transitie veehouderij

Datum

18 juni 2019

Documentnummer

GS :4528426

PS: 4543203

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De hoofdpijnen van enkele voorgenomen aanpassingen van het pakket aan maatregelen ten behoeve van de versnelling transitie veehouderij.

Aanleiding

Op 7 juli 2017 hebben Provinciale Staten een wijziging vastgesteld van de Verordening natuurbescherming en Verordening ruimte. Onderdeel van deze besluiten waren diverse maatregelen ten behoeve van de Versnelling Transitie Veehouderij. Op 10 november 2017 is een begrotingswijziging ten behoeve van een pakket ondersteunende maatregelen vastgesteld. Sindsdien zijn uw Staten op [19 februari 2018](#), [18 juni 2018](#), [4 september 2018](#), [5 december 2018](#) en [5 maart 2019](#) over de voortgang van de uitvoering van de ondersteunende maatregelen geïnformeerd.

De nieuwe coalitie heeft in het bestuursakkoord 2019 -2023 met elkaar afgesproken maatwerk te willen leveren in het pakket aan maatregelen, mits het geprognostiseerde afnamepad met betrekking tot de ammoniakemissies (en een doorkijk naar de totale stikstofdepositie) van jaar tot jaar wordt gerealiseerd. Een maatregel voor een (deel)sector die leidt tot toename van de ammoniakemissie (en daarmee voor de totale stikstofdepositie) wordt in beginsel binnen diezelfde (deel)sector, maar altijd binnen de veehouderij, opgevangen.

Bevoegdheid

Gedeputeerde Staten zijn bevoegd om bijlage 2 van de Verordening natuurbescherming te wijzigen. Uw Staten zijn bevoegd voor de Verordening natuurbescherming en voor de Verordening ruimte (binnenkort de Interim omgevingsverordening).

Datum

18 juni 2019

Documentnummer

GS :4528426

PS: 4543203

Kernboodschap

1. We bevorderen deelname aan de warme sanering varkenshouderij mede door gerichte inzet van de Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte.

Samen met gemeenten kijken we welke locaties het meest in aanmerking komen voor de warme sanering veehouderij vanwege de in de praktijk ervaren overlast. We onderzoeken of we de Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte slim kunnen inzetten om het aantal Brabantse deelnemers te vergroten en zo de regeling warme sanering varkenshouderij nog effectiever in Brabant te laten landen. Hiermee wordt de woningbouwopgave en het oplossen van geuroverlast gecombineerd.

2. We vullen het instrumentarium aan met een regeling voor structuurversterking van de melkveehouderij volgens de gedachte van kringlooplandbouw.

Gemiddeld genomen zijn Brabantse melkveebedrijven intensief, beduidend intensiever dan in de rest van Nederland. Mede door het instellen van fosfaatrechten hebben veel Brabantse melkveehouders de keuze gemaakt hun bedrijf te stoppen. In de praktijk wordt momenteel 75% van hun fosfaatrechten verkocht aan melkveehouders buiten Brabant. Van melkveehouders buiten Brabant die hun fosfaatrechten verkopen, komen er in absolute zin veel minder in Brabant terecht dan er Brabant uit gaan. De vrijkomende gronden worden vaak verpacht voor intensieve teelten, zoals bijvoorbeeld prei en boomteelt) en komen daardoor nauwelijks beschikbaar voor de blijvende melkveebedrijven, omdat de koop- en pachtprizen te hoog zijn. Zij kunnen daardoor moeilijk stappen zetten richting maatschappelijke wensen zoals grondgebondenheid, kringlooplandbouw en natuurinclusieve landbouw.

We gaan onderzoeken of we als provincie (deze) vrijkomende gronden kunnen kopen en - eventueel na ruilen van gronden - kunnen verpachten aan melkveehouders. Doelstelling is een bijdrage leveren aan maatschappelijke opgaven als beperken uitspoeling van nutriënten naar (grond)water, bijdragen aan een gezonde bodem, biodiversiteit en landschap. Aan verpachting stellen we daarom onder andere de eisen van ten minste 80% blijvend grasland op het bedrijf (conform de bepalingen uit de derogatie Nitraatrichtlijn), grondgebondenheid (2 GVE/ha) en kringlooplandbouw. Verpachting gebeurt met eerste recht op koop door de pachtende melkveehouder.

3. We onderzoeken de mogelijkheid van een uitzondering op de Verordening natuurbescherming voor stro(oisel)stallen.

In de melkveehouderij is een stro(oisel)stal bijna onlosmakelijk verbonden met kringlooplandbouw en natuurinclusieve landbouw. Deze stallen produceren een vaste (stro)mest die goed is voor bodem en biodiversiteit. Uit een [literatuurstudie](#) blijkt dat de stikstofemissies uit stro(oisel)stallen meestal te hoog zijn om te kunnen voldoen aan de Verordening natuurbescherming. Tegelijkertijd is er nog weinig bekend over de effectiviteit van emissiebeperkende maatregelen en over de stikstofemissies in de totale bedrijfsvoering (stal, weiden, mest uitrijden). We onderzoeken de mogelijkheid om stro(oisel)stallen gekoppeld aan natuurinclusieve landbouw op een andere manier mee te nemen in onze Verordening natuurbescherming, mits een zeer lage stikstofemissie (lucht én bodem/water) goed kan worden geborgd in ketensystemen. Gegeven de tijd die nodig is voor dit onderzoek, kunnen grondgebonden bedrijven met stro(oisel)stallen en een natuurinclusieve bedrijfsvoering 2 jaar uitstel krijgen van de termijnen van de Verordening natuurbescherming, mits zij aannemelijk kunnen maken (bijvoorbeeld op basis van de kringloopwijzer) dat zij een erg lage stikstofemissies hebben. Dit betekent dat wij de data voor indienen vergunbare aanvraag en voldoen van de stro(oisel)stallen, onder de genoemde voorwaarden twee jaar naar achteren verplaatsen, respectievelijk naar 1-1-2022 en 1-1-2024.

4. Houders van vlees- en fokstieren krijgen een jaar uitstel van de data van de Verordening natuurbescherming

In bijlage 2 (Vnb) is voor de grotere gespecialiseerde bedrijven met meer dan 100 dieren uit de categorieën A6¹ en A7² aangesloten bij de reductie-eisen voor de melkveehouderij. We hebben hier de eis gekoppeld aan een reductie in lijn met die van de melkveehouderij omdat de verwachting was dat dit voor de grotere gespecialiseerde bedrijven haalbaar zou moeten zijn. Deze mogelijkheid is inmiddels beperkt door de veranderde (huisvestings)eisen van de dierenbescherming voor Beter Leven-keurmerk. Hierdoor zijn er voor deze diercategorie op 1-1-2020 nog geen emissiearme stalsystemen beschikbaar die voldoen aan de eisen uit de Verordening natuurbescherming. Er is voor deze datum ook geen zicht op een voorlopige emissiefactor. Conform hetgeen is gewisseld in het debat van 7 juli stellen wij de emissie-reducerende eisen op aan de hand van een beoordeling op beschikbaarheid en betaalbaarheid van de stalsystemen.

Nu deze ontbreken, schuiven wij de data voor het indienen van een vergunbare aanvraag en het voldoen van de stallen voor meer dan 100 dieren uit de categorieën A6 en A7, een jaar naar achteren, respectievelijk naar 1-1-2021 en 1-1-2023.

Datum

18 juni 2019

Documentnummer

GS :4528426

PS: 4543203

¹ Vleesstieren en overig vleesvee van circa 8 tot 24 maanden (roodvleesproductie)

² Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar

5. Houders van geiten krijgen een jaar uitstel van de data van de Verordening natuurbescherming

Voor geiten geldt in Brabant een bouwstop vanwege het verhoogd risico op longontstekingen zoals gebleken uit het Veehouderij en Gezondheid Omwonenden onderzoek 2 (VGO2). Recent uitgebrachte rapportages hebben geen duidelijkheid gegeven over de oorzaken van dit verhoogd risico, waardoor er nog geen zicht is op een einde aan de bouwstop. Tevens kan hierdoor niet met zekerheid gesteld worden dat de maatregelen, die nu noodzakelijk zijn vanuit de verordening natuurbescherming, tevens bijdragen aan een vermindering van de gezondheidsrisico's. Wij willen geitenhouders de gelegenheid geven in één keer de stallen aan te passen, met het oog op volksgezondheid en om te voldoen aan de Verordening natuurbescherming. Om deze reden en uitgaande van een voortgezette bouwstop schuiven wij de data voor indienen vergunbare aanvraag en voldoen van de stallen een jaar naar achteren, respectievelijk naar 1-1-2021 en 1-1-2023.

6. Houders van varkens en vleeskalveren die kiezen voor brongerichte technieken krijgen maximaal een half jaar uitstel voor het indienen van een vergunbare aanvraag

Voor zowel varkens als vleeskalveren zijn er systemen op de markt om te voldoen aan de eisen van de Verordening natuurbescherming. Dit betreft in alle gevallen luchtwassers, met uitzondering van de gekoelde mestpan voor de kraamzeugen. Voor beide diersoorten worden innovaties getest die gebaseerd zijn op een brongerichte aanpak. Deze innovaties zien er perspectiefvol uit, maar kunnen voor 1-1-2020 niet of nauwelijks over een voorlopige emissiefactor beschikken. Enerzijds hechten wij belang aan een brede implementatie van brongerichte systemen en anderzijds is het voor Brabant van groot belang om de beoogde stikstofreductie te behalen. Hierin hebben wij de balans gezocht door een half jaar uitstel te geven voor het indienen van een vergunbare aanvraag voor brongerichte technieken (dus niet voor end-off-pipe-technieken zoals bijvoorbeeld luchtwassers) voor varkens en vleeskalveren, mits het bedrijf op 19 juli 2017 aan het Besluit emissiearme huisvesting voldeed. In combinatie met onze inzet op voorlopige emissiefactoren en green deals biedt dit voldoende perspectief op toepassing van brongerichte systemen. De datum voor het gereed hebben van de stalaanpassing blijft gehandhaafd op 1-1-2022.

Datum

18 juni 2019

Documentnummer

GS :4528426

PS: 4543203

7. We bevorderen de toepassing van nieuwe stalsystemen door inzet op voorlopige emissiefactoren en green deals

Een innovatief systeem kan breed worden toegepast op het moment dat een voorlopige emissiefactor is toegekend. Deze voorlopige emissiefactor is nodig voor een soepele vergunningverlening in het kader van de Wabo. De TAP-RAV hanteert bij het verlenen van de voorlopige emissiefactor een onzekerheidsmarge die zich vertaalt in een opslag op emissies van 15%. Wij overwegen om voor vertrouwenwekkende systemen die door deze opslag net niet aan de vereisten van de Verordening natuurbescherming kunnen voldoen, een uitzondering te maken. Dit conform de eerdere werkwijze bij het huisvestingssysteem met BWL-code 2018.06, een rubberen sleufvloer, die toegepast kan worden bij melkvee. Bovendien nemen wij een pro-actieve houding in om het tempo van besluitvorming door de TAP-RAV te bevorderen. Daar waar een voorlopige emissiefactor niet tijdig beschikbaar is en een proefstalstatus niet meer mogelijk is doordat voor een systeem al het maximale aantal proefstallen van 4 is aangevraagd, bevorderen wij andere mogelijkheden en onderzoeken we de toepassing van perspectiefvolle innovaties door middel van Green Deals.

8. Bedrijven die per 1-1-2022 stoppen, hoeven geen vergunning aan te vragen.

Veehouders die van plan zijn om uiterlijk per 1 januari 2022 te stoppen met het houden vee krijgen, onder voorwaarden, de mogelijkheid om zonder ontvankelijke en vergunbare aanvraag door te gaan met hun bedrijfsactiviteiten tot uiterlijk 1 januari 2022.

Hieraan zijn de volgende voorwaarden verbonden:

- Het bedrijf voldeed op 19 juli 2017 aan het Besluit emissiearme huisvesting;
- De veehouder geeft vóór 1 januari 2020 schriftelijk bij de gemeente aan de betreffende bedrijfsactiviteiten vóór 1 januari 2022 te stoppen;
- De veehouder doet voor de beëindiging van zijn activiteiten per uiterlijk 31 december 2021, tegelijk met het schriftelijk kenbaar maken, een melding Activiteitenbesluit dan wel verzoekt om intrekking van de omgevingsvergunning door het College van B&W en (voor zover van toepassing) de Wnb-vergunning (Wet natuurbescherming) door het College van GS.

We gaan onderzoeken op welke wijze brandveiligheid aan de voorwaarden kan worden toegevoegd.

Wij willen dat de intrekkingbesluiten voor 1 maart 2020 worden genomen.

Datum

18 juni 2019

Documentnummer

GS :4528426

PS: 4543203

9. Bedrijven die per uiterlijk 1-1-2024 stoppen, hoeven onder aanvullende voorwaarden geen vergunning aan te vragen.

Datum

18 juni 2019

Documentnummer

GS :4528426

PS: 4543203

Veehouders die van plan zijn om uiterlijk per 1 januari 2024 te stoppen met het houden vee krijgen, onder voorwaarden, de mogelijkheid om zonder ontvankelijke en vergunbare aanvraag door te gaan met hun bedrijfsactiviteiten tot uiterlijk 1 januari 2024. Om te voorkomen dat dit leidt tot minder afname van de stikstofuitstoot in 2022 en 2023 en om te voorkomen dat niet-stoppers deze regeling gebruiken om uitstel te krijgen, denken wij aan de volgende voorwaarden die op korte termijn nader worden uitgewerkt:

- a. Het bedrijf voldeed op 19 juli 2017 aan het Besluit emissiearme huisvesting;
- b. De veehouder geeft vóór 1 november 2019 schriftelijk bij de gemeente aan de betreffende bedrijfsactiviteiten per 1 januari 2024 te stoppen en de gemeente heeft het intrekkingbesluit voor 1 januari 2020 genomen;
- c. De veehouder doet voor de beëindiging van zijn activiteiten, per uiterlijk 31 december 2023, tegelijk met het schriftelijk kenbaar maken, een melding Activiteitenbesluit dan wel verzoekt om intrekking per uiterlijk 31 december 2023 van de omgevingsvergunning door het College van B&W en (voor zover van toepassing) de Wnb-vergunning (Wet natuurbescherming) door het College van GS. Beide vergunningen worden omgezet in tijdelijke vergunningen.
- d. In gebieden beperkingen veehouderij het voorafgaand aan de feitelijke beëindiging herbestemmen van de locatie (geen veehouderijlocatie) verplicht stellen. Het uitoefenen van de veehouderij kan dan nog onder overgangsrecht of met een voorlopige bestemming;
- e. Per 1-1-2022 moet het aantal dieren op de locatie dusdanig verminderd zijn, dat de berekende emissie op die locatie gelijk is aan de emissie waarvan sprake zou zijn bij het voldoen aan de Vnb. Dus als de vereiste emissiereductie 50% is, wordt het aantal dieren zodanig teruggebracht dat de emissie nog 50% bedraagt. Welk percentage van het aantal dieren dit betreft hangt af van de vereiste emissie-reductie (eisen bijlage 2 Vnb) en de emissie-reducerende maatregelen op stalniveau die al zijn getroffen. In bijlage A van deze statenmededeling zijn enkele voorbeelden opgenomen.

De tijdelijke vergunningen (Wnb en omgevingsvergunning) worden aangepast naar dit aantal dieren.
- f. Voor hokdierbedrijven wordt het aantal m2 dat ingezette kan worden als stalderingsmeters verlaagd, gelijk aan de reductie van het aantal te houden dieren.
- g. Melkveehouderijbedrijven mogen alleen deelnemen als ze in 2019 deelnemen aan de derogatie van de Nitraatrichtlijn (onder andere minimaal 80% blijvend grasland hebben) en tot en met 2023 aan die voorwaarden of aan dan geldende voorwaarden van de derogatie voldoen.

- h. Melkveehouderijbedrijven bieden bij beëindiging van het bedrijf de gronden als eerste aan, aan de provincie of aan een door de provincie aan te wijzen instantie ten behoeve van de pachtregeling zoals vernoemd onder kernboodschap 2.

We gaan onderzoeken op welke wijze brandveiligheid aan de voorwaarden kan worden toegevoegd.

Datum

18 juni 2019

Documentnummer

GS :4528426

PS: 4543203

10. We passen de stalderingsregeling aan om de afname van stikstof uitstoot te borgen.

De stalderingsregeling heeft tot gevolg dat door meer meters uit de markt te nemen, de plaatsingsruimte voor hokdieren afneemt waardoor een emissiereductie wordt bereikt. In deze Statenmededeling worden diverse voorstellen gedaan om termijnen uit de Verordening natuurbescherming op te schuiven. Deze voorstellen leiden tot minder afname van de stikstofuitstoot. Hierdoor zal het beoogde tempo van emissiereductie van stikstof niet gehaald worden. Om het beoogde tempo van emissiereductie te borgen en verdergaande ruimtelijke concentratie tegen te gaan kiezen we voor een aanpassing van de stalderingsregeling, nl. door "10 m2 nieuwe stal in ruil voor 11 m2 oude stal" aan te passen naar "10 m2 nieuwe stal in ruil voor 12 m2 oude stal".

11. We verlagen de stalderingswaarde bij herbestemming

Jaarlijks stoppen al vele tientallen veehouderijbedrijven. Velen van hen kiezen ervoor hun gebouwen niet te slopen, maar enkel de functie te veranderen. Gemeenten krijgen veel verzoeken voor statische opslag. De behoefte aan statische opslag is beperkt en leegstaande stallen lenen zich ook voor ongewenste activiteiten waarbij de eigenaar van de locatie mogelijk slachtoffer wordt van intimidatie en bedreiging. Ons college vindt dit een ongewenste ontwikkeling. De marktprijs van stalderingsmeters is momenteel dusdanig dat deze ruim boven de sloopkosten ligt. Echter, een stalderingsmeter telt even zwaar mee ongeacht of er sprake is van sloop of herbestemming. Daarom verlagen wij de waarde van staldering bij herbestemming, dusdanig dat voor 10 m2 nieuw te ontwikkelen stal, 20 m2 vrijkomende stal herbestemd moet worden. Overigens blijft onveranderd dat staldering alleen geldt voor hokdieren (en bijvoorbeeld niet voor melkveehouderij) en alleen in de daartoe aangewezen gemeenten.

Consequenties

1. Met de hiervoor vermelde maatregelen sturen wij met meer flexibiliteit op de afname van de ammoniakemissie (en daarmee een afname van de totale stikstofdepositie). Hierdoor ontstaan er meer keuzemogelijkheden voor veehouders voor wat betreft emissie-reducerende bedrijfsinvesteringen en momenten voor wat betreft het voortzetten en beëindigen van het bedrijf.

2. Geurhinder neemt af, doordat meer varkenshouders, die overlast veroorzaken, verleid worden om hun locatie te beëindigen.
3. Er ontstaat een beter toekomstperspectief voor melkveehouders, kwaliteit van bodem en water verbeteren en de biodiversiteit neemt toe door een versnelling op kringlooplandbouw.
4. Er ontstaat meer tijd om een goede keuze te maken voor veehouders met vleesstieren, geiten, vleeskalveren en varkens.
5. De maatregelen zoals verwoord onder kernboodschappen 3, 4, 5 en 9 leiden tot een minder snelle afname van de stikstofuitstoot. Dit risico bestaat ook bij de maatregel zoals verwoord onder kernboodschap 6, doordat er een kans is dat diverse bedrijven de stallen niet tijdig hebben aangepast. Om die reden wordt in kernboodschap 10 ter compensatie voorgesteld de stalderingsnorm op te hogen.
6. De hoeveelheid stallen die na beëindiging van hokdierbedrijven leeg blijven staan in het vee-concentratiegebied neemt af, doordat herbestemming financieel iets minder aantrekkelijk wordt gemaakt en het financieel perspectief voor sloop ongewijzigd blijft.
7. Diverse aanpassingen spreiden de druk op de capaciteit bij de omgevingsdiensten en gemeenten in de tijd zoals het uitstel voor diverse diercategorieën.

Datum

18 juni 2019

Documentnummer

GS :4528426

PS: 4543203

Europese en internationale zaken

De voorgenomen maatregelen zullen worden getoetst op Europese en nationale wetgeving, waaronder staatsteun.

Communicatie

Nvt.

Vervolg

- Wij komen zo spoedig mogelijk en met voorstellen naar uw Staten betreffende het noodzakelijke juridische instrumentarium waarin de in deze statenmededeling geschetste hoofdlijnen concreet zijn uitgewerkt. Daarbij zullen we aandacht hebben voor de mogelijke interferentie met de gevolgen van de rechterlijke uitspraken aangaande de Programma Aanpak Stikstof (PAS).
- De beoogde afname van de ammoniakemissies (en een doorkijk naar de afname van de totale stikstofdepositie) wordt jaarlijks gemonitord.
- De eerder ingestelde commissie (onder voorzitterschap van M. Scholten) die de effectiviteit van het pakket Ondersteunende Maatregelen onderzoekt zal hierover rapporteren in 2019 en 2020.

Bijlagen

A. Voorbeelden minder dieren bij stoppen per 1/1/'24

Datum

18 juni 2019

Documentnummer

GS :4528426

PS: 4543203

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: de heer A.F. Meulepas, (073) 681 27 87,
ameulepas@brabant.nl.

Opdrachtnemer: de heer A.F. Meulepas, (073) 681 27 87,
ameulepas@brabant.nl.